

Miljödepartementet
Diariernr: M2021/00830

Vår ref: 2021-50

Helena Sjögren
Helena.sjogren@skogsindustrierna.se
Tel 072 585 72 35

Yttrande över SOU 2021:21 – En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden

Skogsindustrierna tackar för möjligheten att yttra sig över den statliga utredningen En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden. Klimatet är en av samhällets största utmaningar och vi ser vår bransch som en viktig del av lösningen.

Våra viktigaste synpunkter är:

- Skogsindustrin har en viktig roll i klimatomställningen
- Avvägning kan behövas mellan miljöeffekter
- Ineffektivt med dubbelreglering
- Försiktighetsprincipen behöver ha ett brett perspektiv
- Enklare förfarande vid ändringstillstånd

Skogsindustrin har en viktig roll i klimatomställningen

Svensk industri i allmänhet och skogsindustrin i synnerhet tar klimatproblemet på allvar och gör aktivt åtgärder för minskade utsläpp och ökad klimatnytta.

Skogsindustrin, liksom många andra branscher, har sedan länge haft egna mål om minskade utsläpp och även skrivit färdplaner inom Fossilfritt Sverige. När man läser utredningen får man däremot intrycket att näringslivet inte skulle göra något om inte ytterligare regler införs. Det stämmer inte.

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetsgivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolnnovation. Skogsindustrin sysselsätter närmare 100 000 personer och exporterade för 145 miljarder kronor 2020.

Då klimatet är ett globalt problem behöver man se till vad som totalt ger störst nytta. Man behöver både se till de utsläpp en verksamhet orsakar och de nyttor som produktionen bidrar med – även om den nyttan exporteras. Det finns många exempel som visar att viss ökning av utsläpp i Sverige kan ge en total klimatnytta då de kan ersätta produkter från sämre produktion.

Skogsindustrin har som mål att ytterligare minska vår användning av fossila bränslen i våra processer som i nuläget är 96 % fossilfria. Samtidigt vill vi öka vårt bidrag till den cirkulära bioekonomin och vår del av lösningen på klimatproblemet.

Avvägning kan behövas mellan miljöeffekter

Utredningen föreslår att klimat läggs in i miljöbalkens portalparagraf, men det är inte helt tydligt om det påverkar prioritering av olika miljöpåverkan. Avvägningar behöver göras när det gäller klimat och mer lokala miljöaspekter. För skogsindustrin finns det aktuella fall där anläggningar som planerar bygga om och därmed byta ut fossilt bränsle mot förnybart alternativ möter låg förståelse för att andra utsläppsparametrar kan komma att höjas något. Det gäller vanligen partiklar och kväveoxider. Om tanken är att klimatåtgärder har högst prioritet borde det framgå tydligare och inom ramen för BAT minska trycket på att minimera andra kopplade utsläpp.

Ineffektivt med dubbelreglering

Företag inom den handlande sektorn i EU ETS har en reglering för klimatpåverkande utsläpp och bör inte dubbelregleras genom ändring av miljöbalken. För att ytterligare minska utsläpp inom handelssystemet behöver EU ETS skärpas. Då det är ett handelssystem kan påtvingade investeringar i utsläppsminskning leda till att utsläpp ökar inom en annan del av systemet utan total klimatnytta. Detta är inte en effektiv lagstiftning. Även klimatlagen pekar på att utsläpp inom EU ETS ska uppnås genom justering av det systemet.

Ett stort problem med EU ETS är att anläggningarna med allra lägst fossila koldioxidutsläpp åker ur systemet och förlorar sin tilldelning av utsläppsrätter. Skogsindustrin vill att detta ändras så att de med allra lägst, eller noll, fossila utsläpp inte missgynnas. Men vi behöver utgå från hur systemet fungerar i nuläget. Om klimatutsläpp även regleras i tillståndprocesserna finns det risk att dessa anläggningar åläggs göra åtgärder som knuffar dem ur EU ETS systemet. Det skulle kraftigt missgynna dessa anläggningar om därmed straffa de med lägst utsläpp.

Industriutsläppsdirektivet (IED) är under revidering. Regeringen driver att klimat ska ingå i IED vilket det, pga problematiken med dubbelreglering, inte gör idag. Vi står därmed inför en risk för att samma anläggning kan komma att trippelregleras med

avseende på klimat utsläpp. Det är definitivt inte effektivt och talar emot att lägga in klimat i miljöbalken.

Försiktighetsprincipen behöver ha ett brett perspektiv

Växthusgaser har en global påverkan och för att åtgärder verkligen ger en minskning behöver man ha ett brett synsätt. Det finns många exempel där ett mindre utsläpp i en produktion kan innebära att stora utsläpp undviks på en annan plats.

Utredningen föreslår att försiktighetsprincipen i miljöbalken justeras i 2 kap. 3§ där kravet på att använda bästa teknik även ska gälla för att minimera klimatförändringar. Det behöver tydligare framgå att man i denna bedömning ska ha ett brett synsätt så att produktion av klimatsmarta produkter inte hämmas.

Enklare förfarande vid ändringstillstånd

Det bör vara norm, och inte undantag, att ändringar av en verksamhet som har begränsad miljöpåverkan ska kunna hanteras som ett ändringstillstånd utan omprövning av hela verksamheten. Utredningen föreslår att ändringstillstånd ska medges om omprövningen sker för att minska utsläppen av växthusgaser. Det är bra, men det bör vara normen även vid andra typer av ändringar med liten miljöpåverkan.

Slutsats

Skogsindustrierna anser att klimaträttsutredningens förslag innehåller en rad goda ansatser. På grund av risken för dubbelregleringar och oklara prioriteringseffekter är det dock inte möjligt för Skogsindustrierna att ställa sig bakom det lagda förslaget. Skogsindustrierna ansluter sig därmed till remissyttrandet från Svenskt Näringsliv.

Stockholm

2021 10 21

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Miljödirektör